

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Правові основи оперативно-розшукової діяльності»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Правові основи оперативно-розшукової діяльності» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 16 с.

Розробники:

Шило Ольга Георгіївна,
докторка юридичних наук, професорка
Марочкін Олексій Іванович,
кандидат юридичних наук, асистент
Повзик Євген Вікторович,
кандидат юридичних наук, асистент

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу
та оперативно-розшукової діяльності
(протокол № 21 від 23.06.2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінальної юстиції
(протокол № 22 від 16.06.2022 р.)

В.о. завідувача кафедри – Лапкін Андрій Васильович, доктор юридичних наук, доцент

Дані про викладачів

Назва навчальної дисципліни	Правові основи оперативно-розшукової діяльності
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладачі	Повзик Євген Вікторович, асистент кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н.
Контактний телефон	057 704 9000
E-mail	epovzyk@gmail.com
Консультації	щовівторка, щочетверга
Онлайн консультації	щовівторка, щочетверга https://us04web.zoom.us

Назва навчальної дисципліни	Правові основи оперативно-розшукової діяльності
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Марочкін Олексій Іванович, асистент кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н.
Контактний телефон	057 704 9000
E-mail	o.i.marochkin@nlu.edu.ua
Консультації	щовівторка, щочетверга
Онлайн консультації	щовівторка, щочетверга https://us04web.zoom.us

Анотація навчальної дисципліни

Розглядається поняття та правова природа оперативно-розшукової діяльності як окремого напрямку правоохоронної діяльності. Розкривається функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у державному механізмі протидії злочинності. Аналізуються принципи, суб'єкти оперативно-розшукової діяльності та їх повноваження, напрями взаємодії органів і підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, між собою та з іншими державними органами. Визначаються особливості проведення оперативно-розшукових заходів та фіксації їх результатів. Визначаються напрями використання відомостей, отриманих в результаті проведення оперативно-розшукових заходів.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань щодо сутності та правової природи оперативно-розшукової діяльності як окремого напрямку правоохоронної діяльності, її місця та функціонального призначення у державному механізмі протидії злочинності, підстав та порядку здійснення розвідувальної, контррозвідувальної, оперативно-перевірочної діяльності та пошуку безвісно зниклих осіб, правового регулювання порядку здійснення оперативно-розшукових заходів, використання результатів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному провадженні, активізація дослідницької та аналітичної свободи студентів.

Завдання:

– надання теоретичних і прикладних знань щодо правових основ оперативно-розшукової діяльності, порядку проведення оперативно-розшукових заходів, гарантій прав і свобод людини під час проведення оперативно-розшукової діяльності;

– розвиток навичок і умінь узагальнення практики Європейського суду з прав людини, виокремлення правової позиції та застосування її при оцінці законності здійснення оперативно-розшукових заходів, використанні їх результатів;

– визначення загального алгоритму організації проведення оперативно-розшукових заходів та особливостей використання їх результатів у кримінальному провадженні;

– оцінка впливу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток нормативного регулювання та правозастосування в Україні щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності та використання її результатів;

– визначення форм використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності та здійснення оцінки дотримання законності під час її проведення;

– надання знань щодо доктринальних підходів до вирішення проблемних питань під час оперативно-розшукової діяльності, формування навичок виявлення прогалин та колізій правового регулювання оперативно-

розшукової діяльності, обґрунтування пропозицій щодо їх усунення.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: теорія права, логіка, юридична деонтологія, кримінальний процес, кримінальне право, конституційне право, криміналістика.

Кореквізити: професійна відповідальність правника

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1 Аналізувати правову природу, сутність та функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності.

РН-2 Вільно користуватися системою правових джерел оперативно-розшукової діяльності.

РН-3 Демонструвати розуміння міжнародних стандартів у сфері правової регламентації особливих (спеціальних) методів розслідування.

РН-4 Дискутувати зі складних правових проблем здійснення оперативно-розшукової діяльності.

РН-5 Вміти виявляти, аналізувати та вирішувати проблемні питання здійснення оперативно-розшукової діяльності.

РН-6 Характеризувати підстави та порядок проведення оперативно-розшукових заходів.

РН-7 Демонструвати знання нормативних вимог фіксування ходу проведення та результатів оперативно-розшукових заходів.

РН-8 Характеризувати порядок заведення, ведення та закриття оперативно-розшукових справ.

РН-9 Демонструвати знання та розуміння сутності судового контролю при наданні дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів, які обмежують конституційні права людини.

РН-10 Визначати проблемні питання судового розгляду клопотання про надання дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів та пропонувати шляхи їх вирішення.

РН-11 Визначати напрями використання результатів оперативно-розшукової діяльності.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності.	Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності.	8
2	Загальна характеристика правових джерел регулювання оперативно-розшукової діяльності та їх класифікація.	Загальна характеристика правових джерел регулювання оперативно-розшукової діяльності та їх класифікація.	8
3	Принципи оперативно-розшукової діяльності.	Принципи оперативно-розшукової діяльності.	8
4	Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності та їх повноваження.	Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності та їх повноваження.	8
5	Поняття оперативно-розшукового заходу та його правовий зміст.	Поняття оперативно-розшукового заходу та його правовий зміст.	8
6	Оперативно-розшукові заходи, які проводяться за процедурою, передбаченою КПК України.	Оперативно-розшукові заходи, які проводяться за процедурою, передбаченою КПК України.	8
7	Оперативно-розшукові заходи, порядок проведення яких не передбачений законом.	Оперативно-розшукові заходи, порядок проведення яких не передбачений законом.	8
8	Порядок ведення оперативно-розшукових справ.	Порядок ведення оперативно-розшукових справ.	8
9	Підстави та порядок проведення оперативно-розшукових заходів, які потребують судового контролю.	Підстави та порядок проведення оперативно-розшукових заходів, які потребують судового контролю.	8
10	Використання результатів оперативно-	Використання результатів оперативно-розшукової	8

	розшукової діяльності.	діяльності.	
--	------------------------	-------------	--

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності.	Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності.	110
2	Принципи оперативно-розшукової діяльності.		
3	Поняття оперативно-розшукового заходу та його правовий зміст.	Поняття оперативно-розшукового заходу та його правовий зміст.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури;
- виконання практичних завдань;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань;
- написання есе та рефератів;
- робота над кейсами;
- підготовка дослідження (проєкту) з вузькоспеціальної проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- участь у конкурсах студентських наукових праць, олімпіадах, турнірах, наукових гуртках;
- підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей, участь у науково-практичних конференціях тощо;
- анотування правових позицій Європейського суду з прав людини;
- переклад рішень Європейського суду з прав людини;
- переклад чи реферативний огляд позицій науковців держав-членів Ради Європи чи Європейського Союзу з питань курсу дисципліни,

якщо такі позиції відсутні в україномовному правничому просторі;

- тематичне узагальнення правозастосовної практики;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування;
- вирішення тестів;
- розробка схем, таблиць за темами початкової дисципліни;
- підготовка до розгляду модельних справ, дебатів і круглих столів;
- підготовка до заліку згідно з переліком питань, що розроблені

кафедрою.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Правові основи оперативно-розшукової діяльності» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
5. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
6. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

8. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
9. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
10. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
11. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
13. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
14. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
15. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>.
16. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>.
17. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>.
18. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр#Text>.
19. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.
20. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
21. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>

22. Про поштовий зв'язок: Закон України від 04.11.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-14#Text>.

23. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19>

24. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

25. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23 грудня 2020 року № 383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#n7>.

26. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 травня 2020 року № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

27. Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>.

28. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

29. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

Основна література

1. Багрій М. В., Луцик В. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації : вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія. Харків : Право, 2017. 376 с.
2. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / І.В. Гловюк, М.М. Стоянов, В.А. Завтур. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 420 с.
3. Галаган В.І., Шум В.В. Процесуальний порядок накладення арешту на кореспонденцію у кримінальному провадженні України : монографія. Київ, 2017. 168 с.
4. Грошевий Ю.М., Фомін С.Б. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність: Навч. посіб. Харків: Право, 2009. 106 с.
5. Кримінальний процес : підручник / О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків: Право, 2019. 584 с.
7. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навч.-практич. посіб. Кудінов С. С., Шехавцов Р. М., Дроздов О. М., Гриненко С. О. 3-є видання, розшир. й доповн. Харків : «Оберіг», 2018. 540 с.
6. Основи оперативно-розшукової діяльності / уклад. С.В. Албул, С.В. Андрусенко, Р.В. Мукоїда, Д.О. Ноздрін; за заг. ред. С.В. Албула. Одеса : ОДУВС, 2016. 300 с. (Серія: Теорія і практика ОРД)
7. Полюхович О.І. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 231 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/13450>.
8. Соколов О.В. Виконання оперативними підрозділами доручень слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій: монографія. Наук. ред. О.Г. Шило. Харків, 2019. 256 с.
9. Удовенко Ж.В. Процесуальні гарантії забезпечення права на невтручання в особисте і сімейне життя у кримінальному провадженні. Київ:

«Центр учбової літератури», 2021. 523 с.

10. Шинкаренко І.Р., Шинкаренко І.О., Кириченко О.В. Правові та організаційні основи здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій підрозділами кримінальної поліції (структурно-логічні схеми): Навч. посіб. Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. 224 с.

Додаткова література

1. Бабіков О.П. Негласні слідчі (розшукові) дії: правове регулювання, організація проведення, тактика, зразки процесуальних документів: Практичний посіб. Київ: Інтерсервіс, 2022, 392 с. (нове джерело)

2. Бущенко А., Сапожнікова О., Шинкаренко О. «Precedent UA – 2015». Київ: КВІЦ, 2015. 412 с.: іл.

3. Молдован В.В., Молдован А.В. Слідчі (розшукові) дії: Навчально-практичний посіб. Київ: Алерта, 2019. 310 с.

4. Негласні слідчі (розшукові) дії: наук.-практ. посіб. / А.В. Столітній, Ю.Г. Севрук, О.В. Геселев, С.Д. Нестеренко. Видання друге, доп., доопрац. Київ: Норма права, 2021. 336 с.

5. Панова А.В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні. Харків: Право, 2017. 240 с.

6. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. Харків : Арсіс, 2007. 576 с.

7. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному судочинстві України : монографія. Київ: ВД «Дакор», 2015. 440 с.

8. Теорія і практика забезпечення конституційних прав та свобод громадян при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: монографія / Н.О. Гольдберг та ін.; за заг. ред. С.Р. Тагієва та В.В. Шендрика. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 335 с.

Інтернет-ресурси:

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» -
<http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=195:kafedra-operativno-rozshukovoi-diyalnosti&Itemid=151.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*:

- виконувати завдання згідно з навчальним планом;
- бути присутніми на лекціях, практичних заняттях, колоквіумах та на інших формах навчання;
- здійснювати підготовку до практичних/семінарських занять, якісно виконувати передбачені програмою письмові завдання;
- опрацьовувати обов'язкову літературу та інші інформаційні джерела;
- знайомитися з правозастосовною практикою;
- виконувати завдання самостійної роботи;

- дотримуватися вимог академічної доброчесності, не допускати повторюваності та плагіату;
- дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу;
- бути уважним, зваженим, дотримуватися дисципліни та часових меж лекційних і практичних занять.

Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей, готувати тези наукових доповідей тощо.

Викладач *бере до уваги* й інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтвержені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за представлену роботу.

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Правові основи оперативно-розшукової діяльності» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів і здійснюється на основі

накопичувальної бально-рейтингової системи.

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
-----------------------	------------	--	--

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиуму. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34